

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Факултет за правне и пословне студије "Др Лазар Вркатић"

Књига предмета
Људска права
Мастер академске студије (МАС)

Нови Сад

2026.

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76 КЊИГА ПРЕДМЕТА - Људска права	
--	---	--

Садржај

<u>Систем заштите људских права у Републици Србији (12.MPR11)</u>	3
<u>УН и Европски системи заштите људских права (12.MPR12)</u>	5
<u>Положај и права националних мањина (12.MPR14A)</u>	7
<u>Људска права и људско достојанство (12.MPR14B)</u>	9
<u>Методологија научно-истраживачког рада (12.MPR21)</u>	11
<u>Демократија, избори и политичка права (12.MPR14D)</u>	13
<u>Биополитика и безбедност (12.MPR22A)</u>	15
<u>Еколошка правда и право на здраву животну средину (12.MPR22B)</u>	17
<u>Људска права у дигиталној економији (12.MPR22C)</u>	18
<u>Међународно хуманитарно право (12.MPR22D)</u>	20
<u>Заштита права жртава насиља (12.MPR14C)</u>	22
<u>Стручна пракса (12.MPR23)</u>	25
<u>Мастер рад - истраживачки део (12.MPR24)</u>	26
<u>Мастер рад (12.MPR25)</u>	28
<u>Владавина права (12.MPR13)</u>	29

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
Књига предмета - Људска права		

Студијски програм

Људска права

Организација студија : Семестар

Р.бр.	Шифра	Назив предмета	С	Тип	Активна настава				Остали часови	ЕСПБ
					Пре.	Веж.	ДОН	СИР		
ПРВА ГОДИНА										
1	12.MPR11	Систем заштите људских права у Републици Србији	1	НС	3.00	2.00	0.00	0.00	0.0	7.00
2	12.MPR12	УН и Европски системи заштите људских права	1	НС	3.00	2.00	0.00	0.00	0.0	7.00
3	12.MPR14	Изборни блок 1 (бира се 2 од 4)	1		4.00	4.00	0.00	0.00	0.0	10.00
		12.MPR14A	Положај и права националних мањина	1	нс	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR14B	Људска права и људско достојанство	1	АО	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR14D	Демократија, избори и политичка права	1	НС	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR22A	Биополитика и безбедност	1	СА	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
4	12.MPR21	Методологија научно-истраживачког рада	1	ТМ	2.00	3.00	0.00	0.00	0.0	6.00
Укупно часова по виду наставе у блоку					12.00	11.00	0.00	0.00	0.00	
Укупно часова активне наставе и ЕСПБ у блоку					23.00					30.00
Укупно часова наставе у блоку					23.00					
5	12.MPR22	Изборни блок 2 (бира се 2 од 4)	2		4.00	4.00	0.00	0.00	0.0	10.00
		12.MPR14C	Заштита права жртава насиља	2	СА	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR22B	Еколошка правда и право на здраву животну средину	2	СА	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR22C	Људска права у дигиталној економији	2	СА	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
		12.MPR22D	Међународно хуманитарно право	2	НС	2.00	2.00	0.00	0.00	5.00
6	12.MPR23	Стручна пракса	2	СА	0.00	0.00	0.00	0.00	6.0	3.00
7	12.MPR24	Мастер рад - истраживачки део	2	СА	0.00	0.00	0.00	7.00	0.0	4.00
8	12.MPR13	Владавина права	2	АО	3.00	2.00	0.00	0.00	0.0	6.00
9	12.MPR25	Мастер рад	2	СА	0.00	0.00	0.00	0.00	4.0	7.00
Укупно часова по виду наставе у блоку					7.00	6.00	0.00	7.00	10.00	
Укупно часова активне наставе и ЕСПБ у блоку					20.00					30.00
Укупно часова наставе у блоку					30.00					
Укупно часова по виду наставе у години					19.00	17.00	0.00	7.00	10.00	
Укупно часова активне наставе и ЕСПБ у години					43.00					60.00
Укупно часова наставе у години					53.00					

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Систем заштите људских права у Републици Србији
Ознака предмета 12.MPR11	
ЕСПБ 7	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Јавноправна
Наставник (ци):	Корхеџ Т. Тамаш, Редовни професор

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
3.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета Циљ предмета је да студенти стекну општа и посебна знања о систему заштите људских права у Републици Србији; да се студенти упознају са појмом и развојем заштите људских и мањинских права зајемчених Уставом, међународним споразумима и законима. Поред општих правничких сазнања студенти ће се упознати са праксом заштите људских права у Републици Србији. Посебан циљ јесте да студенти развију специфичне правничке вештине у систему заштите људских и мањинских права, у заштити права пред различитим институцијама који врше заштиту људских и мањинских права.

Исход предмета Савладавањем предвиђеног програма (теоријске и практичне наставе) из предмета Систем заштите људских права у Републици Србији очекује се да студенти познају релевантне правне изворе, главне органе и поступке у систему заштите људских и мањинских права. Студенти ће разумети значај и место заштите људских и мањинских права за остварење уставности и владавине права.
--

Садржај предмета Теоријска настава Настанак, развој и појам људских права; Међународни и домаћи механизми заштите људских и мањинских права и њихов однос; Улога Народна скупштине, Скупштине Аутономне покрајине Војводине и скупштина градова и општина у заштити људских и мањинских права; Улога Владе Републике Србије, извршних органа Аутономне покрајине Војводине и јединица локалних самоуправа, као и органа управе у заштити људских и мањинских права; Улога судова опште и посебне надлежности у заштити људских и мањинских права; Уставни суд и заштита људских права, уставна жалба и нормативна контрола уставности и законитости; Улога разних омбудсмана у заштити људских и мањинских права (Заштитник грађана, Повереник за заштиту равноправности, Повереник за заштиту информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Покрајински заштитник грађана-омбудсман, и заштитник грађана јединице локалне самоуправе; Улога јавног тужилаштва, адвокатуре и других институција у заштити људских и мањинских права. Практична настава Анализа одредби Устава и разних закона непосредно повезаних са заштитом људских и мањинских права; упознавање и анализа изабраних одлука Уставног суда из области нормативне контроле уставности као и уставних жалби у циљу правилног тумачења уставних одредби о људским и мањинским правима; примери из праксе судова опште и посебне надлежности који се односе на заштиту људских и мањинских права; примери поступања Заштитника грађана и других независних тела у заштити људских и мањинских права; дебате о недостацима у практичној заштити људских и мањинских права у Србији.

Методе извођења наставе Активно учешће студената током предавања и вежби, кроз дискусије, презентације, постављање питања, решавање задатака, обрађивање дела градива од стране самих студената и јавна реализација једног наставног часа или једне теме, дискусија и дебата, самостално решавање постављеног проблема, самостално постављање и решавање проблема, писмене вежбе, израда домаћих задатака, тестови, часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената), индивидуалне консултације, анализа и тумачење правних извора, индивидуални, групни и рад у паровима.

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Активност на настави	Да	12.00	Усмени испит	Да	60.00
Колоквијум	Да	20.00			
Практична настава	Да	8.00			

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Петар Теофиловић	Механизми заштите људских права	Факултет за правне и пословне студије "Др Лазар Вркатић" Нови Сад	2023
2	Един Шарчевић - Дарко Симовић	Уставна жалба у правном систему Републике Србије	Центар за јавно право ЦЈП, Сарајево	2019
3	Саша Гајин	Људска права - Правно системски оквир	Правни факултет УНИОН, Београд	2011

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"		
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76		
	Књига предмета - Људска права		

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
4	Богољуб Милосављевић - Драгољуб Поповић	Уставно право	Правни факултет УНИОН - СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК, Београд	2026

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет		УН и Европски системи заштите људских права			
Ознака предмета	12.MPR12				
ЕСПБ	7				
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Јавноправна			
Наставник (ци):		Теофиловић А. Петар, Редовни професор			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови	
3.00	2.00	0.00	0.00	0.00	
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Циљ предмета је усвајање знања о међународном систему заштите људских права, и то глобалном (под окриљем Организације Уједињених Нација), и европском (као регионалном). Предмет је усмерен на разумевање институционалне структуре, надлежности и начина функционисања ових механизма, као и на оспособљавање студената за њихову примену у анализи конкретних случајева повреда људских права, укључујући поступке пред међународним телима.					
Исход предмета					
По завршетку курса, студенти ће: - упознати основне глобалне и регионалне механизме заштите људских права, њихову улогу, надлежности и начин рада; - стећи знања о досадашњем развоју међународних и европских организација и институција за заштиту људских права, уз оцену њихове ефективности; - бити оспособљени да утврде правни значај спорних ситуација и кршења људских права; - стећи знања о начинима обраћања/подношења представки међународним организацијама због наводних кршења људских права; - бити оспособљени да примене стечена знања у пракси у конкретним споровима поводом наводних кршења људских права – анализа релевантног права, правна аргументација, позивање на извештаје комитета УН односно пресуде Европског суда за људска права.					
Садржај предмета					
Теоријска настава Међународни механизми заштите људских права. Појам међународног права о људским правима; подела међународних механизма на глобалне (под окриљем Организације Уједињених Нација) и регионалне (европски, међуамерички, афрички). Разликовање механизма у оквиру УН с обзиром на начин настанка – засновани на Повељи УН, или уговорни механизми успостављени конвенцијама УН. Улога органа УН и комитета у заштити људских права. Улога других тела УН у заштити људских права (УНИЦЕФ, УНЕСКО, СЗО...). Међународни кривични суд – настанак, циљ, начин рада, улога у заштити људских права. Европски систем заштите људских права. Савет Европе (СЕ): Европска конвенција о људским правима; Европски суд за људска права – историјат, састав и организација; надлежност, странке и врсте поступака; услови за прихватљивост представки; начин рада; структура и обавезност пресуда, и праћење њиховог извршења. Механизми заштите људских права у оквиру Европске социјалне повеље, и према Европској конвенцији о превенцији мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака. Улога и деловање Комесара за људска права СЕ. Остала тела и организације СЕ за промовисање људских права. Европска Унија (ЕУ) – Повеља ЕУ о људским правима и Европски омбудсман. Европски парламент. Улога Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) у промовисању и заштити људских права. Закључна разматрања о улози међународних механизма заштите људских права. Практична настава Анализа извештаја о људским правима неког од тела УН, односно анализа структуре и аргументације пресуда Европског суда за људска права. Излагања и дебате о одређеној теми.					
Методе извођења наставе					
Предавања; Интерактивна настава; Вежбе; Групна дискусија; Презентације о изабраним темама; Рад у малим групама: Дебате о изабраним питањима. Семинарски радови.					
Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	
Испитни рад		Да	10.00	Усмени испит	Да 60.00
Презентација		Да	10.00		
Присуство на настави		Да	20.00		
Литература					
Р.бр.	Аутор-и	Наслов		Издавач	Година
1	Петар Теофиловић	Механизми заштите људских права (стр. 9-30. и 74-207)		Факултет за правне и пословне студије “Др Лазар Вркатић”, Нови Сад	2023

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
2	Савет Европе	Европска конвенција о људским правима	Савет Европе	1950
3	Европски суд за људска права	релевантна пракса Европског суда за људска права	Европски суд за људска права	/
4	Уједињене Нације	документи и извештаји УН тела	Уједињене Нације	/

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Положај и права националних мањина
Ознака предмета 12.MPR14A	
ЕСПБ 5	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Изборни предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Јавноправна
Наставник (ци):	Беретка М. Катинка, Ванредни професор

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета Циљ предмета Положај и права националних мањина је стицање продубљених теоријских, нормативних и практичних знања о правном положају националних мањина, механизмима њихове заштите и начинима остваривања индивидуалних и колективних права у правном поретку Републике Србије, односно развијање способности студената да уоче изазове у примени права националних мањина и да, на основу домаћих и међународних стандарда, формулишу предлоге за нормативно, институционално и практично унапређење система њихове заштите у Републици Србији.

Исход предмета По успешно савладаном предмету студент је оспособљен да: –систематски објасни појам, правну природу и врсте права националних мањина; –анализира уставни и законски оквир заштите националних мањина у Републици Србији; –анализира однос између општих људских права и посебних права националних мањина у мултикултурном друштву; –примени међународне и европске стандарде у области мањинских права; –процени домете институционалне заштите (национални савети националних мањина, Заштитник грађана, Уставни суд, независна тела); –критички вреднује степен остваривања културне аутономије и политичке партиципације; –самостално изради стручну анализу или policy paper у области права националних мањина; –предложи нормативна и институционална унапређења у складу са домаћим стандардима мањинских права.

Садржај предмета Теоријска настава И. Теоријски и нормативни основи: Појам националне мањине и теоријски модели мањинске заштите; Историјски развој заштите националних мањина на свету и у Европи; Уставни положај националних мањина у Републици Србији; Међународни и европски стандарди заштите мањинских права; Законски оквир заштите права националних мањина у Србији. ИИ. Посебна права националних мањина у теорији и правном поретку Србије: Право на очување идентитета; Забрана дискриминације, равноправност и афирмативне мере; Право на образовање и информисање на језику националне мањине; Право на службену употребу језика и писма; Политичка права и изборна партиципација националних мањина; Колективна права (право на мањинску самоуправу) ИИИ. Институционални систем заштите мањинских права у Републици Србији: Национални савети националних мањина: правни положај, надлежности и пракса; Улога независних државних органа, судова и Уставног суда у заштити мањинских права; Мањинска права у систему локалне самоуправе и покрајинске аутономије. ИВ. Практични изазови у остваривању мањинских права у Србији: студије случаја и анализа јавних политика Практична настава Нормативна анализа прописа Анализа студија случаја, извештаја међународних мониторинг тела, стратегија, судске и квазисудске праксе Решавање хипотетичких проблема применом домаћих и међународних стандарда Структурисане академске дебате о спорним питањима Усне презентације студената уз колегијалну рецензију и критичку дискусију
--

Методе извођења наставе Предавања; Интерактивна настава; Вежбе; Групна дискусија; Презентације о изабраним темама; Рад у малим групама; Дебате о изабраним питањима.

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Колоквијум	Да	20.00	Усмени испит	Да	60.00
Практична настава	Да	10.00			
Присуство на настави	Да	10.00			

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Тибор Варади	Права националних мањина у уставноправном систему Републике Србије	Зборник радова. САНУ Београд	2019

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
2	Љубица Ђорђевић, Јелена Лончар, Наташа Миљковић, Горан Башић	Учешће националних мањина у друштвеном и политичком животу Србије	Центар за истраживање етницитета, Београд	2018
3	Kymlicka, Will	'Minority Rights', in Chris Brown, and Robyn Eckersley In The Oxford Handbook of International Political Theory	Oxford Academic	2018
4	Tamás Korhecz, Noémi Nagy	The Achilles Heel of Constitutional Jurisprudence: Conceptualization of Minority Rights by Constitutional Courts in Central and Eastern Europe	Nationalities Papers, Vol. 52, No. 3, 661–684	2023
5	Катинка Беретка	Де јуре потврђеност мултикултуралног карактера АП Војводине – Критички приказ (не) постојећих нормативних надлежности аутономне покрајине у области мањинских права	Правни записи, 2018 (1): 141–161	2018
6	Владимир Ђурић	Нетериторијална мањинска самоуправа у Републици Србији – Правни положај, овлашћења, финансирање и контрола	Нетериторијална мањинска аутономија/самоуправа Књига ИИ, Институт за упоредно право, Београд	2019
7	Concil of Europe	Оквирна конвенција за заштиту националних мањина	Council of Europe	1994
8	Council of Europe	Европска повеља о регионалним или мањинским језицима	Council of Europe	1992
9	ОЕБС	Хашке препоруке ОЕБС-а о праву националних мањина на образовање	ОЕБС	1996
10	OSCE High Commissioner on National Minorities	Препоруке из Осла о језичким правима	OSCE High Commissioner on National Minorities	1998
11	OSCE	Preporuke iz Lunda o delotvornom učešću nacionalnih manjina u javnom životu, praksa monitoringa od strane Savetodavnog komiteta (https://www.coe.int/en/web/minorities/monitoring)	OSCE	1999
12	Народна скупштина Републике Србије	Устав Републике Србије	Народна скупштина Републике Србије	2006
13	Службени Гласник	Закон о заштити права и слобода националних мањина	Службени Гласник	/
14	Службени гласник	Закон о националним саветима националних мањина	Службени гласник	/
15	/	секторски закони (нпр. Закон о службеној употреби језика и писама, изборни закони ...)	/	/

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Људска права и људско достојанство
Ознака предмета 12.MPR14B	
ЕСПБ 5	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Изборни предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Теоријскоправна
Наставник (ци):	Франета М. Душка, Редовни професор

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета

Студенти ће се упознати са местом људског достојанства у савременим правним актима, нарочито актима важећим у Србији, различитим начинима интерпретације овог појма и њиховим импликацијама, везом људског достојанства са појединачним људским правима, као и са значајним случајевима правне праксе који укључују људско достојанство. Такође, предмет има за циљ да омогући студентима да разумеју филозофску генезу концепта људског достојанства, савремене разлике у његовом разумевању, као и његов нормативни значај и примену у посебним контекстима попут биоетике, достојанства детета, достојанства у дигиталном окружењу итд.

Исход предмета

Савладавањем предмета студенти ће бити у стању да самостално тумаче гаранције људског достојанства, примењују их у посебним контекстима, као и да умеју да препознају, сагледају и критички промишљају постојеће теоријске и правне концепције, несугласице, практичне дилеме и недоречености у вези са правним појмовима идејом људског достојанства. Такође, студенти се оспособљавају да критички тумаче судску и институционалну праксу у области заштите људског достојанства.

Садржај предмета

Теоријска настава
Људска права и људско достојанство | упоредна правна пракса и стандарди: људско достојанство и слободан развој личности; право на живот; забрана мучења; право на приватност; забрана дискриминације; право на образовање; право на достојанствен рад. Људско достојанство у уставном и међународном праву. Правне концепције људског достојанства: људско достојанство као срж људских права; као право на права; као правни статус; као мајчинско право (мотхер-ригхт); као посебно људско право; као правни принцип. Посебне теме: достојанство детета; достојанство и биоетичка питања; људско достојанство и демократија; људско достојанство и дигитално доба; људско достојанство и деменција. Филозофска генеза и приступи људском достојанству: римски дигнитас и идеја људског достојанства; хришћанско схватање достојанства; ренесансна реинтерпретација достојанства; идеја неприкосновеног достојанства личности; идентитетна концепција достојанства; феноменологија људског достојанства; критике патријархата и људско достојанство; критике идеје људског достојанства. Људска права и људско достојанство у Србији: акта и пракса.

Практична настава
Студије случаја; анализа текста; дебата; мисаони експерименти.

Методе извођења наставе

Ех цатхедре предавања, студије случаја, дискусија, дебата, анализа текста, мисаони експеримент.

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Активност на настави	Да	10.00	Усмени испит	Да	60.00
Практична настава	Да	20.00			
Студија случаја	Да	10.00			

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Франета, Душка	Људско достојанство као правна вредност	Београд: ЦИ Правног факултета Универзитета у Београду.	2015
2	Andorno, R	Human dignity and human rights.	Handbook of global bioethics, 45	2014
3	Barak, A	Human Dignity: The Constitutional Value and the Constitutional Right.	Cambridge: Cambridge University Press	2015
4	Becchi P, Mathis K	Handbook of Human Dignity in Europe.	Cham: Springer	2019
5	Enders, C	Die Menschenwürde in der Verfassungsordnung.	Tübingen: Mohr Siebeck.	1997

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
6	Франета, Д.	Legal Status and Dignity of Persons Living with Dementia in Serbia. In Dubljević V. and Bottenberg F. Living with Dementia: Ethical and Neuroscientific Issues, 183–197.	Cham: Springer	2021
7	Франета, Душка	Human Dignity in Feminist Vocabulary. In Lacey, N. Jovanović, M. A, Spaić, B and Zdravković, A. Reassessing Feminist Legal Theories. 107-120.	Springer	2025
8	McCrudden, Christopher	Human Dignity and Judicial Interpretation of Human Rights, Issue 4: 655–724.	European Journal of International Law, Volume 19	2008
9	Ricoeur, P.	The Course of Recognition, (trans. Pellauer, D)	Cambridge MA & London: Harvard University Press.	2005
10	Tiedemann, P.	Was ist Menschenwürde?	Darmstadt: WBG.	2006
11	Waldron, J.	Dignity, Rank and Rights.	The Tanner Lectures on Human Values. Retrieved https://scispace.com/pdf/dignity-rank-and-rights-4bqynl8tjg.pdf .	2009
12	Waldron, Jeremy	Is Dignity the Foundation of Human Rights?	NYU School of Law, Public Law Research, Paper No. 12-73, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2196074	2013

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет		Методологија научно-истраживачког рада			
Ознака предмета 12.MPR21					
ЕСПБ 6					
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке			
Наставник (ци):		Недељковић Ј. Јасмина, Редовни професор Франета М. Душка, Редовни професор			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава		Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00		3.00	0.00	0.00	0.00
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Циљ предмета је упознавање студената са теоријским основама науке и научног истраживања, основним методолошким приступима у друштвено-хуманистичким и правним наукама, као и са процесом планирања, спровођења и представљања научног истраживања у области људских права. Студенти стичу знања и вештине за правилно формулисање истраживачког проблема, дефинисање предмета, циљева, истраживачких питања и хипотеза, избор и критичку анализу релевантних извора, као и примену одговарајућих правних и интердисциплинарних метода истраживања. Предмет оспособљава студенте за самосталну израду научног и стручног рада, примену правила академског писања и научног цитирања, као и за поштовање принципа академског интегритета и етичких стандарда у научноистраживачком раду.					
Исход предмета					
Савладавањем предвиђеног програма (теоријске и практичне наставе) од студената се очекује да знају да самостално саставе нацрт истраживачког пројекта, да идентификују фазе и методе истраживања, да поставе јасне и изводиве циљеве пројекта, динамику реализације научноистраживачког пројекта, да знају да се сналазе у прикупљању и критичкој анализи стручне литературе и нормативне грађе, да добро владају правилима писања научног рада и цитирања, да умеју да јасно, разумљиво и у датим временским оквирима презентују резултате научноистраживачког рада, као и да умеју да препознају и тумаче значајна морална начела истраживања и објављивања.					
Садржај предмета					
Теоријска настава 1. Појам науке, научног сазнања и научног истраживања. Методологија као научна дисциплина. Однос логике, епистемологије, гносеологије и методологије. Карактеристике правних и друштвених наука и специфичности истраживања у области људских права. Врсте научних истраживања и научних метода. 2. Пројектовање научног истраживања: избор и формулисање теме, дефинисање проблема, предмета и циљева истраживања, постављање истраживачких питања и хипотеза, научна и друштвена оправданост истраживања, израда плана истраживања и избор извора и литературе. 3. Методе правних и интердисциплинарних истраживања: нормативни (догматски) метод, упоредноправни метод, херменеутички приступ и тумачење права (језичко, систематско, историјско и телеолошко тумачење), аксиолошки приступ, анализа дискурса, емпиријске и квантитативне методе у праву, као и комбинација метода у истраживањима људских права. 4. Прикупљање, анализа и критичка оцена научних извора. Коришћење домаћих и међународних правних извора, судске праксе и академских база података. Анализа и интерпретација резултата истраживања. 5. Академско писање и научна комуникација: структура научног рада и мастер рада, израда апстракта, увода, централног дела и закључка, правила цитирања и навођења литературе, врсте научних публикација, поступак рецензирања, припрема усмене презентације и одбране истраживачког пројекта. 6. Етички аспекти научноистраживачког рада: академски интегритет, спречавање плагијата, одговорно коришћење извора, етички стандарди у истраживању и публикавању, као и међународни и национални кодекси академске етике.					
Практична настава Коришћење различитих база података, анализа законодавства, судске праксе и научне литературе. Израда семинарског рада уз примену одговарајућег система цитирања и академског писања.. Препознавање плагијата и других облика нарушавања академског интегритета. Анализа добрих и лоших примера научних и мастер радова; Анализа мултимедијалних и дигиталних извора релевантних за истраживања у области људских права.					
Методе извођења наставе					
Предавања, вежбе, индивидуалне консултације, рад у малим групама, интерактивна настава, студије случаја, израда и одбрана семинарског рада.					
Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	
Практична настава		Да	10.00	Усмени испит	
Присуство на настави		Да	10.00		
Семинарски рад		Да	30.00		
				Обавезна	Поена
				Да	50.00

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Бешић, Милош	Методологија друштвених наука	Академска књига, Нови Сад	2019
2	Лукић, Радомир	Методологија права, В издање	ИП Јустинијан, Београд	2003
3	Burnham, Peter, Karin Gilland, Wyn Grant, Zig Layton-Henry	Metode istraživanja politike	Fakultet političnik znanosti Sveučilišta u Zagrebu	2006
4	Израел, М. и Хеј, И	Етика истраживања у друштвеним наукама	Београд: Службени гласник	2012
5	Умберто, Е.	Како се пише дипломски рад	Београд: Народна књига	2000

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет		Демократија, избори и политичка права			
Ознака предмета 12.MPR14D					
ЕСПБ 5					
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Изборни предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке			
Наставник (ци):		Радосављевић С. Душко, Редовни професор Теофиловић А. Петар, Редовни професор Јововић З. Радивоје, Доцент			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава		Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00		2.00	0.00	0.00	0.00
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Курс „Демократија, избори и политичка права“ има за циљ да студентима пружи систематизована теоријска и емпиријска знања о развоју и функционисању демократских политичких поредака, изборних процеса и политичких права. Полазећи од генезе модерне демократије, курс анализира савремене modele демократског уређења, улогу друштвених расцепа у обликовању политичке репрезентације, као и институционалне аспекте изборних система и институционалних правила. Посебан акценат ставља се на питања политичке партиципације, заступљености различитих друштвених група и стандарда изборног интегритета у савременим политичким системима. Циљ курса је да студенте оспособи за аналитичко и критичко разумевање демократских процеса, са освртом на контекст Србије и компаративну перспективу нових демократија, као и проблема са којима се оне суочавају.					
Исход предмета					
По успешном окончању курса, студенти ће стећи знања о кључним концептима и институционалним оквирима демократије, изборних система и политичких права, као и способности за њихову аналитичку примену. Биће оспособљени да критички вреднују различите изборне modele и процењују њихове ефекте на политичку репрезентацију, ефикасност доношења одлука, инклузивност и стабилност политичког система. Студенти ће разумети улогу политичких актера, партија, медија и институција у обликовању изборних процеса, као и изазове који се односе на изборни интегритет, популизам и демократско назадовање. Такође, биће у стању да примењују стечена знања у анализи конкретних случајева, укључујући процену квалитета демократије и политичке партиципације у Србији и ширем компаративном оквиру.					
Садржај предмета					
Теоријска настава					
1. Генеза модерне демократије					
2. Савремени модели демократије, друштвени расцепа и политичка репрезентација					
3. Политичка права у демократском поретку					
4. Изборни системи и изборна правила					
5. Политичке последице изборних правила					
6. Политичка партиципација етничких мањина и родна заступљеност					
7. Међународни изборни стандарди и изборни интегритет					
8. Генеза српског изборног система и његове последице					
9. Улога политичких партија и популизам					
10. Хибридни режими					
11. Кампање, медији, дигитална комуникација и изборне манипулације					
12. Криза репрезентативног система, партиципативно одлучивање и директна демократија					
Практична настава					
1. Мане и предности изборних модела – радионица					
2. Како осигурати репрезентацију мањина, жена и угрожених група – радионица					
3. Ко је мој посланик? – радионица					
4. Какав је квалитет демократије у Србији? – дискусија					
Методе извођења наставе					
Предавања, вежбе, групе за дискусију, читалачке радионице, семинарски радови (есеји), консултације					
Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	
Активност на настави		Да	10.00	Усмени испит	
Колоквијум		Да	15.00	Да	
Практична настава		Да	10.00	Поена	
Семинарски рад		Да	15.00	50.00	

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Бурсаћ, Д.	Основи реформе изборног система.	Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију.	2024
2	Јовановић, М	Слободни и поштени избори: стандарди, концепти и мерења.	Београд: Факултет политичких наука и Службени гласник.	2023
3	Јовановић, М. и Вучићевић, Д.	Како, кога и зашто смо бирали: избори у Србији 1990-2020. године.	Београд: Службени гласник и Институт за политичке студије	2020
4	Лајпхарт, А.	Модел демократије	Београд: Службени лист.	2003
5	Mudde, C. & Kaltwasser, C. R.	Populism: A Very Short Introduction.	Oxford: Oxford University Press.	2017
6	Lührmann, A. & Lindberg S. I.	A third wave of autocratization is here: What is new about it?	Democratization, 26(7), 1095-1113.	2019
7	Levitsky, S. & Way, L. A	Elections without Democracy: The Rise of Competitive Authoritarianism.	Journal of Democracy, 13(2), 51-65	2002
8	Bieber, F.	The Rise (and Fall) of Balkan Stabilitocracies.	Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development, 10, 176-185.	2018
9	Schedler, A.	The Nested Game of Democratization by Elections.	International Political Science Review, 23(1), 103-122.	2002
10	Schedler, A.	The menu of manipulation	Journal of Democracy, 13(2), 36-50	2002
11	Katz, R.	Why Are There So Many (or So Few) Electoral Reforms? In: M. Gallagher & P. Mitchell (eds.), The Politics of Electoral Systems, 57-76.	Oxford: Oxford University Press	2005
12	Renwick, A	Electoral Reform in Europe since 1945.	West European Politics, 34(3), 456-477.	2011
13	Бурсаћ, Д. & Вучићевић, Д.	Election boycott in a hybrid regime: The case of 2020 parliamentary elections in Serbia.	New Perspectives, 29(2), 187-196.	2021
14	Бурсаћ, Д. & Вучићевић, Д.	Electioneering strategies in the hybrid regime: Another regular snap election in Serbia.	New Perspectives, 33(1), 64-76	2024
15	Fiket, I., Pudar Drasko, G. & Allegretti, G.	Towards an Innovative Democracy: Institutionalizing Participation in Challenging Times.	Politics and Governance, 14, Article 11861	2026

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Биополитика и безбедност
Ознака предмета 12.MPR22A	
ЕСПБ 5	
Програм(и) у којем се изводи	МАН - Безбедност (МАС), Изборни предмет МРР - Људска права (МАС), Изборни предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Правне науке
Наставник (ци):	Радосављевић С. Душко, Редовни професор Богојевић С. Раде, Доцент Грбић С. Зоран, Доцент

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са различитим друштвено-историјским и политичким аспектима управљања животом, концепцијама биополитике, биомоћи и безбедносним претњама у контексту биополитике глобалних друштвених промена. Наведени циљеви биће операционализовани на следећи начин: а) разумевање друштвено-историјских процеса настанка биополитике; б) разумевање и критички приступ различитим аспектима биополитике и биомоћи; в) аналитичност у проучавању односа и међузависности безбедности, политике, науке, телесности, идентитета и живота у оквиру савремених друштвених и културних процеса.

Исход предмета

Очекује се да студент сазна и разуме најважније концепте, моделе и теорије које се односе на проучавање биополитичког концепта безбедности у оквиру савремених друштава. Поред тога, студенти ће бити способни за разумевање и самосталну, критичку процену друштвених и безбедносних аспеката биополитике.

Садржај предмета

Теоријска настава обухвата представљање и проблематизацију следећих наставних јединица, односно тематских целина:

1. пореци моћи и знања: суверенитет, дисциплина, регулација;
2. настанак новог биолошког поретка и безбедности;
3. медијализација друштва и нове технологије безбедности и контроле;
4. различите концепције биополитике;
5. савремена политика и управљање животом;
6. управљање ризицима и питање безбедности у глобалном друштвеном поретку;
7. неолиберализам и управљање;
8. политика границе у глобалним друштвеним процесима;
9. концепт биомоћи и безбедности;
10. биополитика информационог друштва.

Практична настава: Проучавање основне литературе из области биополитике; анализе и дискусије у вези са литературом, анализа и проблематизација различитих текстуалних и аудио-визуелних материјала, излагање семинарских радова.

Методе извођења наставе

Монолошка и дијалогска метода, анализа текста, анализа и тумачење политичких односа, догађаја и појава, дебата, самостални и групни рад, тестови знања, есеји, индивидуалне консултације

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна Поена
Активност на настави		Да	10.00	Усмени испит	Да 50.00
Есеј		Да	10.00		
Колоквијум		Да	20.00		
Присуство на настави		Да	10.00		

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Маринковић, Душан и Ристић, Душан (ур.)	Моћ над животом: биополитика у модерном друштву	Нови Сад: Mediterran Publishing	2019
2	Маринковић, Душан и Ристић, Душан	Игре опасности: генеалогije једне биополитичке категорије	Нови Сад: Mediterran Publishing	2022
3	Фуко, Мишел	Безбедност, територија, становништво	Нови Сад: Mediterran Publishing	2014

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
4	Агамбен, Ђорђо	Хомо Сацер – Суверена моћ и голи живот	Лозница: Карпос	2013
5	Фуко, Мишел	Треба бранити друштво	Нови Сад: Светови	1998

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"		
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76		
	Књига предмета - Људска права		

Наставни предмет		Еколошка правда и право на здраву животну средину			
Ознака предмета 12.MPR22B					
ЕСПБ 5					
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Изборни предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке			
Наставник (ци):		Гајинов Ж. Тамара, Ванредни професор			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава		Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00		2.00	0.00	0.00	0.00
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Стицање теоријских и практичних знања о концепту права на здраву животну средину и механизма за његову заштиту на националном, наднационалном и међународном нивоу у контексту савремених изазова деградације животне средине и климатских промена, као и могућности приступа правди у еколошким стварима.					
Исход предмета					
Студенти ће бити оспособљени да у пракси примене знања о механизмима заштите права на здраву животну средину, као и могућност приступа правди у еколошким стварима кроз процес доношења еколошких одлука, приступ еколошким информацијама и праву на ефикасну заштиту у еколошким управним стварима.					
Садржај предмета					
Теоријска настава: 1. Однос људских права и права на здраву животну средину; 2. Национални, регионални и међународни инструменти заштите права на здраву животну средину са посебним освртом на улогу Европског суда за људска права који посредно штити право на здраву животну средину; 3. Појам еколошке правде; 4.Појам и правна природа еколошке управне ствари; 5. Појам еколошке информације; 6. Право јавности на учешће у доношењу еколошких одлука, приступ еколошким информацијама и право на заштиту у еколошким управним стварима као стубови Архуске конвенције; 7. Степени имплементације и праћене спровођења Архуске конвенције у Србији.					
Практична настава: Анализа случајева из домаће и стране судске праксе која односи на предметну тематику, посета институцијама које се баве проблемима заштите животне средине, уз могућност обављања праксе, дискусије и анализа текстова са Интернета, гледање одабраних еколошких филмова.					
Методе извођења наставе					
Предавања помоћу слајдова, аудио-визуалног материјала, и интерактивних питања-одговора, интерактивне вежбе, гледање документарних филмова и посете релевантним институцијама.					
Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна Поена
Активност на настави		Да	10.00	Усмени испит	Да 60.00
Колоквијум		Да	20.00		
Практична настава		Да	10.00		
Литература					
Р.бр.	Аутор-и	Наслов		Издавач	Година
1	Бојана Чучковић	Заштите животне средине у међународном праву људских права		Правни факултет Универзитета у Београду	2018
2	Марија Дреновак	Еколошко право		Правни факултет Универзитета у Београду	2021
3	Мирјана Дреновак-Ивановић	Приступ правди у еколошким управним стварима		Правни факултет Универзитета у Београду	2014
4	Група аутора	Људска права и заштита животне средине у Европи, Преглед судске праксе Европског суда за људска права. Доступно на: https://airewb.org/wp-content/uploads/PUBLICATIONS/BCMS_human-rights-environmental-protection-in-europe-2024.pdf		Аире центар	2024
5	Душан Николић	Правци развоја универзалног људског права на здраву животну средину.Доступно на: https://zbornik.pf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2023/06/doi_10.5937-zrpfns57-43264.pdf		Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 1/2023. стр. 71-97	2023
6	Gabriela Mihelčić, Maša Maročini Zrinski, Goranka Barać-Ručević	Je li vrijeme za „četvrtu generaciju“ prava na život u zdravoj životnoj sredini? Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/file/499638		Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, br. 1/2026. str. 87-110	2026

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет		Људска права у дигиталној економији			
Ознака предмета	12.MPR22C				
ЕСПБ	5				
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Изборни предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке			
Наставник (ци):		Мијатовић Д. Марија, Ванредни професор			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови	
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Циљ предмета је стицање систематизованих и продубљених знања о заштити људских права у условима дигиталне економије, са посебним освртом на правне изазове и ризике које доносе дигитализација тржишта, платформско пословање и примена вештачке интелигенције. Предмет је усмерен на анализу односа људских права и тржишних слобода, као и на разумевање савремених регулаторних оквира, укључујући међународне стандарде (Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода - ECHR, Међународни пакт о грађанским и политичким правима - ICCPR), право Европске уније (Општа уредба о заштити података о личности - GDPR, Уредба о вештачкој интелигенцији - AI Act) и релевантну судску праксу. Посебан акценат ставља се на: –регулацију вештачке интелигенције, –алгоритамско одлучивање и ризике по људска права, –одговорност у дигиталној економији и у вези са вештачком интелигенцијом, –заштиту права запослених и потрошача у дигиталном окружењу, –хармонизацију права Србије са правом Европске уније.					
Исход предмета					
По завршетку курса студенти ће бити у стању да разумеју однос људских права и дигиталне економије, анализирају примену ECHR, ICCPR и GDPR у дигиталном контексту, тумаче судску праксу у области приватности, заштите података и дигиталних права, идентификују правне изазове алгоритамског одлучивања и система ВИ, процене типове одговорности који настају у дигиталном окружењу, анализирају правни положај запослених у дигиталној економији, примене правне аргументе у решавању конкретних случајева, разумеју процесе хармонизације права Србије са правом ЕУ у области дигиталне економије, као и да процене усклађеност права Србије са правом ЕУ у овој области.					
Садржај предмета					
Теоријска настава 1. Основе: –Људска права и тржишне слободe у дигиталном пословању –Међународни стандарди заштите људских права (ECHR, ICCPR) у дигиталном контексту 2. Подаци, приватност и судска пракса: –GDPR и заштита података о личности –Судска пракса у области приватности и дигиталних права –Soft law и хармонизација правила дигиталне економије 3. Вештачка интелигенција и алгоритамско управљање: –Регулација вештачке интелигенције у ЕУ и свету –Алгоритамско одлучивање и заштита права учесника у тржишту –Правна питања електронске личности и аутономних система 4. Рад, потрошачи и платформска економија –Корпоративна и деликтна одговорност у дигиталном окружењу –Права потрошача и планирана дотрајалост производа –Заштита права запослених у дигиталној економији –Платформски рад, флексибилни облици рада и социјална права –Дигитална трговина, дигитални уговори и прекограничне услуге 5. Регулација, хармонизација и будућност –ЕУ регулаторни стандарди као инструмент хармонизације права дигиталног тржишта –ESG стандарди и одрживо пословање у дигиталној економији					
Практична настава –Анализа релевантних пресуда Европског суда за људска права –Студије случаја (одговорност повезана са употребом ВИ, радни односи и ВИ) –Дебате: ВИ и људска права –Израда презентација и семинарских радова					
Методe извођења наставе					
Предавања; Интерактивна настава; Вежбе; Групна дискусија; Презентације о изабраним темама; Рад у малим групама: Дебате о изабраним питањима. Семинарски радови.					

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"					
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76					
	Књига предмета - Људска права					

Оцене знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Активност на настави	Да	20.00	Усмени испит	Да	60.00
Колоквијум	Да	10.00			
Презентација	Да	10.00			

Литература

Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Срђан Ђорђевић, Дејан Матић	Право у мрежи вештачке интелигенције	Институт за правне и друштвене науке Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац	2025
2	Марија Мијатовић	Soft law у међународном трговинском праву	акултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић, Нови Сад	2024
3	Драган Вујисић	Савремено право у ери дигитализације и одрживог развоја	Институт за правне и друштвене науке Правног факултета у Крагујевцу	2025
4	Марија Мијатовић	Правна регулација већтачке интелигенције у свету	Civitas, 15 (1), 113-123	2025
5	Марија Мијатовић, Тамара Гајино, Јована Томић	Artificial intelligence consequences: the electronic personhood concept of autonomous robots through EU soft law sources, in Zoltan Vig (editor), Technology transfer and investment law	Department of Business Law, Faculty of Economic and Social Sciences of the Budapest University of Technology and Economics, Budapest, Hungary	2024
6	Марија Мијатовић	Закон о вештачкој интелигенцији Европске уније – глобални регулаторни златни стандард?	зборник радова са ХХВИИИ Будванских правничких дана: Саветовање о актуелним и спорним питањима савременог права, удва, Црна Гора, 629-640	2025
7	Марија Мијатовић, Тамара Гајино, Озрен Узелац	Планирана дотрајалост као корпоративна стратегија произвођача: појмовно одређење, последице примене и правна регулација	Ecologica, 30 (110), 173-179.	2023
8	Марија Мијатовић, Зоран Ваван, Тамара Гајино	Protection of Workers' Rights in Bankruptcy Proceeding in Serbian and Western Balkans Legislation	Studia Europejskie – Studies in European Affairs, 28(3), 249-261	2024
9	Савет Европе	Европска конвенција о људским правима	Савееет Европе	1950
10	United Nations General Assembly	Међународни пакт о грађанским и политичким правима	United Nations General Assembly	1966
11	UNHRC	Водећа начела Уједињених нација о пословању и људским правима	UNHRC	2011
12	Канцеларија Савета Европе у Београду	Водич Савета Европа о људским правима за кориснике интернета	Канцеларија Савета Европе у Београду	2014
13	European Parliament and Council of Europe	Општа уредба Европске уније о заштити података	European Parliament and Council of Europe	2016
14	UNESCO	UNESCO Препоруке о етици вештачке интелигенције	UNESCO	2021
15	European parliament	Уредба европске уније о вештачкој интелигенцији	European parliament	2024
16	/	Case C-131/12, Google Spain v AEPD, ECLI:EU:C:2014:317	/	/
17	/	Case C-362/14, Schrems I, ECLI:EU:C:2015:650	/	/
18	/	Case C-311/18, Schrems II, ECLI:EU:C:2020:559	/	/
19	/	Big Brother Watch v UK, ECtHR, App. No. 58170/13, Judgment (Grand Chamber)	/	2021

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет		Међународно хуманитарно право			
Ознака предмета	12.MPR22D				
ЕСПБ	5				
Програм(и) у којем се изводи		МАВ - Безбедност (МАС), Изборни предмет MPR - Људска права (МАС), Изборни предмет			
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке			
Наставник (ци):		Чоловић Ж. Владимир, Редовни професор			
Број часова активне наставе					
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови	
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	
Предмети предуслови		Нема			
Услов: Нема					
Циљ предмета					
Циљ предмета је стицање продубљених знања о правилима међународног хуманитарног права као посебног сегмента система заштите људских права, са фокусом на примену у оружаним сукобима. Посебна пажња посвећена је анализи извора међународног хуманитарног права, укључујући Женевске конвенције из 1949. године и Допунске протоколе из 1977. године, као и разумевању механизма заштите лица и ограничења средстава и метода ратовања. Предмет је усмерен на оспособљавање студената за примену релевантних правних стандарда у анализи конкретних случајева и савремених изазова у оружаним сукобима.					
Исход предмета					
Стицање одговарајућег нивоа знања и вештина које ће омогућити самостално и аналитичко разматрање најважнијих питања која се постављају у области међународног хуманитарног права, уз коришћење одговарајуће литературе, примера из праксе домаћих и међународних институција.					
Садржај предмета					
Теоријска настава 1. Појам и извори међународног хуманитарног права; 2. Оружани сукоби; 3. Развој међународног хуманитарног права у оквиру међународних институција (Друштво народа, Уједињене нације) и на међународним конференцијама; 4. Заштита лица у оружаним сукобима; 5. Мировне мисије (појам, врсте, особље мировних мисија); 6. Заштита културних добара и заштита животне средине у оружаним сукобима; 7. Забрањена средства ратовања (конвенционално оружје, оружје за масовно уништење, методи ратовања); 8. Тероризам; 9. Дефинисање одговорности у међународном хуманитарном праву; 10. Развој међународних кривичних судова (Стални међународни кривични суд).					
Практична настава Анализа случајева из праксе међународних институција. Анализа судских одлука међународних кривичних судова. Практично решавање хипотетички постављених проблема.					
Методе извођења наставе					
Предавања, консултације, вежбе, кратки тестови, анализа појединих случајева из праксе од стране студената, постављање хипотетичких случајева, дискусија.					
Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна Поена
Колоквијум		Да	20.00	Усмени испит	Да 50.00
Присуство на настави		Да	10.00		
Семинарски рад		Да	20.00		
Литература					
Р.бр.	Аутор-и	Наслов		Издавач	Година
1	Бојан Милисављевић	Међународно хуманитарно право		Правни факултет Београд	2024
2	Владан Јончић	Међународно хуманитарно право		Правни факултет, Београд	2015
3	Владан Јончић	Међународноправни статус учесника оружаних сукоба		Правни факултет Београд	2012
4	Гавро Перазић	Међународно ратно право		Београд, ВИЗ	1988
5	Владан Јончић	Трећа женевска конвенција – практична примена и утицај на Протоколе I-II		Правни факултет и Досије, Београд	2004
6	Мина Зиројевић Фатић	Тероризам – међународни погледи		Институт за међународну политику и привреду, Београд	2014
7	Nils Melzer	International Humanitarian Law,chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://library.icrc.org/library/docs/DOC/icrc-4231-002-		ICRC	2019
8	Владан Јончић	Ратни заробљеници – међународноправни статус		ВИНЦ, Београд	2002

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
9	Christine Gray	International Law and the Use of Force	Oxford	2000
10	Зоран Вучинић	Међународно ратно и хуманитарно право	Војна књига, Београд	2001

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Заштита права жртава насиља
Ознака предмета 12.MPR14C	
ЕСПБ 5	
Програм(и) у којем се изводи	МАН - Безбедност (МАС), Изборни предмет МРР - Људска права (МАС), Изборни предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Кривичноправна
Наставник (ци):	Скакавац З. Татјана, Ванредни професор

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
2.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да студентима омогући стицање напредних теоријских знања и практичних компетенција у области заштите права жртава насиља, кроз изучавање међународних и националних правних стандарда, институционалних механизма заштите и савремених приступа пружању подршке жртвама. Предмет има за циљ развијање способности за критичку анализу нормативног и институционалног оквира заштите жртава, разумевање њихових специфичних потреба и примену мултидисциплинарног приступа у превенцији насиља, заштити права жртава и унапређењу њиховог приступа правди. Посебан акценат ставља се на спречавање секундарне виктимизације, заштиту посебно осетљивих категорија и развој професионалних компетенција за ефикасну сарадњу правосудних, полицијских, здравствених, социјалних и других релевантних институција.

Исход предмета

По успешно савладаном предмету студент је оспособљен да:

- Анализира појам и врсте насиља из правне и виктимолошке перспективе.
- Тумачи домаће и међународне прописе о заштити жртава насиља.
- Идентификује права жртава у кривичним, прекршајним, грађанским и породичним поступцима.
- Критички процењује ефикасност институционалних механизма заштите.
- Примењује релевантне стандарде људских права у заштити жртава.
- Предлаже мере за унапређење положаја жртава насиља.
- Решава практичне случајеве кроз анализу судске праксе.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод у заштиту права жртава насиља: Појам жртве; Виктимологија као научна дисциплина; Развој права жртава. 2. Људска права и заштита жртава насиља: 3. Међународни стандарди заштите жртава: Универзални и регионални системи заштите људских права. Стандарди Уједињених нација, Савета Европе и Европске уније у области заштите жртава.. 4. Национални оквир заштите жртава: Уставна заштита људских права. Кривичноправни, породичноправни, прекршајноправни и социјалноправни аспекти заштите жртава.. 5. Кривичноправна заштита жртава: Положај оштећеног у кривичном поступку. 6. Насиље у породици: Појам и облици породичног насиља. Процена ризика. Хитне мере заштите. 7. Заштита жена од родно заснованог насиља: Родна перспектива насиља. Психолошке, социјалне и правне последице насиља над женама. Економско насиље, прогањање и сексуално узнемиравање. Специјализоване службе подршке и заштите. 8. Заштита деце жртава насиља: Облици насиља над децом у породици, школи, институцијама и дигиталном окружењу.9. Сексуално насиље: Кривичноправни аспекти сексуалног насиља. Посебне потребе жртава сексуалног насиља. Медицинска, психолошка и правна подршка. Заштита приватности и достојанства жртве током поступка. 11. Посебно осетљиве категорије жртава: Заштита особа са инвалидитетом, старијих особа, припадника националних мањина, миграната, и других рањивих група. 12. Ресторативна правда и права жртава: Концепт ресторативне правде. Медијација у кривичним стварима. Учешће жртве у поступку помирења 13. Савремени изазови у заштити права жртава:Дигитално насиље, сајбер насиље, злоупотреба вештачке интелигенције и нових технологија. Насиље путем друштвених мрежа.14. Међуинституционална сарадња, развој јавних политика и унапређење система заштите жртава у складу са међународним стандардима.

Практична настава

Анализа домаће и међународне судске праксе. Симулација судских поступака. Израда правних мишљења. Анализа студија случаја. Дебата о реформама система заштите жртава насиља.

Методе извођења наставе

Предавања; Интерактивна настава; Вежбе; Групна дискусија; Презентације о изабраним темама; Рад у малим групама: Дебате о изабраним питањима.

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Активност на настави	Да	10.00	Усмени испит	Да	60.00
Колоквијум	Да	20.00			
Практична настава	Да	10.00			

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"		
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76		
	Књига предмета - Људска права		

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Игњатовић, Ђ., Симеуновић Патић, Б	Виктимологија – Општи део	Београд: Правни факултет Универзитета у Београду	2023
2	Весна Николић-Ристановић	Виктимологија	Београд: Прометеј	2011
3	Скакавац Татјана	"Насиље у породици – кривичноправни аспект и друштвена реакција"	Цивитас, Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић, Нови Сад, стр 201-215 https://civitas.rs/index.php/2024/09/23/godina-14-broj-1/	2024
4	Костић, М.	Виктимитет старих људи	Центар за публикацију Правног факултета у Нишу, Ниш	2010
5	Николић-Ристановић, В., Ћопић, С. (ур.)	Права жртава и ЕУ	Београд, Прометеј	2022
6	Коларић, Д., Марковић, С	Коментар Закона о спречавању насиља у породици	Београд: Службени гласник	2019
7	Татјана Скакавац	Кривичноправни статус малолетног делинквента	Нови Сад, Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић	2025
8	Николић-Ристановић, В.	Од жртве до победника: виктимологија као теорија, пракса и активизам	Београд: Виктимолошко друштво Србије	2015
9	Ћопић, С.	Систем подршке жртвама и сведоцима у Србији	Београд: Институт за криминолошка и социолошка истраживања	2019
10	Ћопић, С.	Ресторативна правда и кривичноправни систем: теорија, законодавство и пракса	Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд	2015
11	Проф. др Владимир Боранијашевић (ур.)	Зборник радова: „Правни систем и заштита од дискриминације“	Правни факултет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици https://pravni.pr.ac.rs/docs/zrp/Pravni%20sistem%20i%20zastita%20od%20diskriminacije%20i%20sveska.pdf	2015
12	/	Часопис Темида	Виктимолошко друштво Србије, Београд https://vds.rs/temida/	/
13	OEBS/ODIHR	Addressing Violence against Women in the OSCE Region: Toolkit	OEBS/ODIHR	2022
14	Савет европе	Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, Истанбул, потврђена Законом о потврђивању Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици	„Службени гласник РС – Међународни уговори“, бр. 12/2013	2011
15	/	Директива 2012/29/ЕУ о успостављању минималних стандарда за права, подршку и заштиту жртава кривичних дела	/	2012
16	/	Кривични законик Републике Србије	Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019, 94/2024 и 63/2026	2005
17	/	Законик о кривичном поступку Републике Србије	"Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС	2011
18	/	Закон о спречавању насиља у породици	("Сл. гласник РС", бр. 94/2016 и 10/2023 - др. закон)	2016
19	/	Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица	"Сл. гласник РС", бр. 85/2005	2005
20	Ђорђе Игњатовић, Биљана Симеуновић-Патић	Виктимологија	Правни факултет Универзитета у Београду	2011

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ" 21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
21	Костић Миомира, Констатиновић Вилић Слободанка	Виктимологија	Правни факултет Универзитета у Нишу	2012
22	Весна Николић-Ристановић, Ћопић Сања (ур.)	Права жртава и ЕУ - изазови пружања помоћи жртвама	Виктимолошко друштво Србије и Прометеј	2011
23	Ристановић Николић Весна	Од жртве до победника	Прометеј, Београд	2019
24	Саша Марковић	Спречавање и сузбијање насиља у породици	Службени гласник	2018

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"		
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76		
	Књига предмета - Људска права		

Стручна пракса		Стручна пракса				
Ознака предмета	12.MPR23					
ЕСПБ	3					
Програм(и) у којем се изводи		MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет				
Ужа научна, уметничка односно стручна област		Правне науке				
Наставник (ци):						
Број часова активне наставе						
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови		
0.00	0.00	0.00	0.00	6.00		
Предмети предуслови		Нема				
Услов: Нема						
Циљ предмета						
Циљ предмета је стицање практичних знања и вештина за примену стандарда људских права у раду јавних институција, организација и других друштвених актера у области заштите људских права. Предмет је усмерен на повезивање теоријских знања са практичним радом у конкретном институционалном контексту, као и на развој способности за препознавање повреда људских права, примену релевантних правних стандарда и формулисање правно утемељених решења.						
Исход предмета						
По завршетку стручне праксе студент је оспособљен да: – препознаје и анализира питања из области људских права у конкретним предметима и поступцима; – примењује националне и међународне стандарде људских права у раду институција; – учествује у изради правних аката, извештаја и анализа у области људских права; – критички вреднује праксу институција и идентификује изазове у примени стандарда људских права; – комуницира и сарађује са различитим актерима, укључујући институције, организације цивилног друштва и осетљиве друштвене групе.						
Садржај предмета						
Прва фаза: Студент обавља праксу у трајању од 90 сати или 10 радних дана, у институцијама и организацијама које се баве заштитом људских права, као што су: судови, органи управе, независна тела, међународне организације, организације цивилног друштва и друге релевантне институције. Током праксе студент: – упознаје начин рада институције у области људских права; – прати примену правних стандарда у конкретним предметима; – учествује у изради једноставнијих правних аката, извештаја или анализа; – учествује у активностима које се односе на заштиту права рањивих група, примену антидискриминационих стандарда, заштиту права жртава, или друге релевантне области.						
Друга фаза: Студент подноси извештај о обављеној пракси и на часу представља: – институционални контекст у коме је пракса реализована; – конкретан случај или правни акт у чијој је изради учествовао; – примену релевантних стандарда људских права у том случају; – сопствену анализу и оцену праксе институције.						
Методе извођења наставе						
Стручна пракса реализује се кроз рад у институцијама, уз менторство запослених и наставника. Током праксе студент учествује у конкретним активностима, уз интерактивне консултације и праћење његовог рада.						
Оцене знања (максимални број поена 100)						
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Дневник праксе		Да	50.00	Презентација праксе	Да	50.00
Литература						
Р.бр.	Аутор-и	Наслов		Издавач		Година
1	Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић, Нови Сад	Правилник о стручној пракси				2024
2	/	Одабрана научна и стручна литература релевантна за рад институције у којима се изводи стручна пракса				/

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Предмет завршног рада	Мастер рад - истраживачки део
Ознака предмета 12.MPR24	
ЕСПБ 4	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Правне науке
Наставник (ци):	

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
0.00	0.00	0.00	7.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Одслушани сви предмети из првог семестра студијског програма.

Циљ предмета

Циљ предмета је развијање истраживачких компетенција студената за самостално научно проучавање питања из области људских права, формулисање научно релевантног истраживачког проблема, критичку анализу домаће и стране литературе, међународних и националних правних извора, праксе Европског суда за људска права, органа Уједињених нација и других релевантних домаћих и међународних механизма заштите људских права. Предмет има за циљ оспособљавање студената за израду научно и методолошки утемељеног нацрта мастер рада који представља основу за израду и одбрану мастер рада као посебног предмета.

Исход предмета

По завршетку предмета студент је оспособљен да:

- формулише и образложи научно релевантан истраживачки проблем из области људских права;
- идентификује, прикупи и критички анализира релевантне домаће и међународне правне изворе, научну и стручну литературу и релевантну судску и квазисудску праксу;
- дефинише предмет, циљеве и значај истраживања;
- формулише истраживачка питања и, када је то примерено природи истраживања, радне хипотезе;
- примени одговарајуће методе правног и упоредно правног истраживања;
- изради теоријски, нормативни и методолошки оквир будућег мастер рада;
- аргументовано образложи научни и практични значај предложеног истраживања;
- самостално изради нацрт мастер рада у складу са академским, научним и етичким стандардима.

Садржај предмета

Предмет се реализује кроз индивидуални истраживачки рад студента под руководством ментора. Студент, у сарадњи са ментором, бира тему мастер рада, врши прелиминарно истраживање и израђује план рада. У оквиру предмета студент систематично прикупља, анализира и критички обрађује релевантну научну и стручну литературу, домаће и међународне правне изворе, судску и квазисудску праксу.

На основу спроведеног истраживања студент формулише предмет и циљеве истраживања, утврђује научну и друштвену релевантност теме, дефинише теоријски и нормативни оквир рада, утврђује одговарајуће методе истраживања и разрађује структуру будућег мастер рада. Посебна пажња посвећује се критичкој анализи постојећих научних становишта, идентификовању отворених питања и могућности за унапређење заштите људских права у националном, европском и међународном правном оквиру.

Током реализације предмета студент је дужан да:

- изабере и образложи тему мастер рада;
- изради прелиминарни списак литературе и извора;
- припреми преглед релевантне литературе и праксе;
- формулише предмет, циљеве и методологију истраживања;
- изради пројекат мастер рада;
- презентује пројекат мастер рада ментору и поступи по евентуалним сугестијама за његово унапређење.

Резултат рада на предмету је израда научно и методолошки утемељеног нацрта мастер рада који садржи теоријски и методолошки оквир будућег истраживања, план његове реализације и прелиминарни списак коришћене литературе и представља основу за разматрање и одобравање мастер рада у складу са академским процедурама установе. Успешност студента на предмету исказује се описно (испунио/није испунио обавезе).

Методе извођења наставе

Студијски истраживачки рад, критичка анализа научне литературе, консултације са ментором, методолошко планирање истраживања и израда нацрта мастер рада.

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна Поена
Израда нацрта		Да	70.00	Презентација нацрта рада	Да 30.00

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић Нови Сад	Правилник о завршном и мастер раду		2025

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"		
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76		
	Књига предмета - Људска права		

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
2 /		Одабрана научна и стручна литература релевантна за тему мастер рада		/

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Завршни рад	Мастер рад
Ознака предмета 12.MPR25	
ЕСПБ 7	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Правне науке
Наставник (ци):	

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
0.00	0.00	0.00	0.00	4.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Положени сви испити обухваћени студијским програмом, одбрањена стручна пракса и испуњене обавезе на предмету Мастер рад – истраживачки део.

Циљ предмета

Циљ мастер рада је да студент, на основу претходно одобреног нацрта мастер рада, применом стечених теоријских знања, методолошких компетенција и практичних вештина, самостално спроведе научно истраживање у области људских права и покаже способност критичке анализе, тумачења и примене националних, европских и међународних стандарда људских права у конкретном правном и друштвеном контексту. Циљ предмета је и оспособљавање студента за самосталну израду научно и стручно утемељеног мастер рада и његову успешну јавну одбрану.

Исход предмета

По завршетку курса студент ће бити оспособљен да

- самостално реализује истраживање у складу са усвојеним нацртом мастер рада;
- критички анализира и тумачи домаће и међународне релевантне правне изворе, судску и квазисудску праксу, као и научну и стручну литературу;
- примењује одговарајуће методе правног истраживања, укључујући нормативну, доктринарну и упоредно правну анализу, а по потреби и одговарајуће емпиријске методе;
- систематизује, анализира и критички вреднује резултате истраживања;
- формулише аргументоване закључке и, када је то примерено теми истраживања, препоруке за унапређење правног оквира и праксе у области људских права;
- изради мастер рад у складу са академским, методолошким и етичким стандардима научноистраживачког рада;
- јасно, аргументовано и критички представи и брани резултате, закључке и значај сопственог истраживања.

Садржај предмета

Предмет се реализује кроз индивидуални рад студента под менторством наставника. На основу претходно одобреног нацрта мастер рада студент, уз консултације са ментором, реализује истраживање у складу са планираним поступком. Израда мастер рада обухвата прикупљање, систематизацију, анализу и тумачење релевантних домаћих и међународних правних извора, судске и квазисудске праксе, научне и стручне литературе, као и других извора значајних за предмет истраживања. У зависности од природе теме, студент може применити и одговарајуће емпиријске методе истраживања. Студент анализира резултате истраживања, критички разматра релевантна теоријска становишта и правна решења, формулише закључке и, када је то оправдано, предлаже препоруке за унапређење законодавства, институционалне праксе или механизма заштите људских права. На основу спроведеног истраживања студент израђује коначну верзију мастер рада у складу са академским, методолошким, етичким и техничким стандардима научноистраживачког рада. Завршна фаза предмета подразумева припрему усмене презентације и одбрану мастер рада пред комисијом, чиме студент демонстрира оствареност исхода учења и завршава мастер академске студије.

Методе извођења наставе

Самостални рад студента на реализацији истраживања, прикупљању и анализи података, интерпретацији резултата и изради мастер рада, применом општих и посебних научних метода у правној науци, укључујући доктринарну, компаративну и, по потреби, емпиријску анализу, уз редовне консултације са ментором и припрему за јавну одбрану рада.

Оцене знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Израда рада	Да	70.00	Презентација рада	Да	10.00
			Одбрана рада	Да	20.00

Литература

Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић, Нови Сад	Правилник о завршном и мастер раду		2025
2	/	Одабрана научна и струна литература релевантна за тему мастер рада		/

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Наставни предмет	Владавина права
Ознака предмета 12.MPR13	
ЕСПБ 6	
Програм(и) у којем се изводи	MPR - Људска права (MAC), Обавезан предмет
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Теоријскоправна
Наставник (ци):	Ђурђић В. Сања, Редовни професор

Број часова активне наставе				
Теоријска настава	Вежбе	ДОН	СИР	Остали часови
3.00	2.00	0.00	0.00	0.00

Предмети предуслови	Нема
---------------------	------

Услов: Нема

Циљ предмета Курс је осмишљен тако да се концепту владавине права приступи кроз перспективу људских права. Циљ предмета је разумевање концепта владавине права, порекла и развоја концепта, основних принципа владавине права и њене сврхе у демократском друштву (заштита индивидуалних права, балансирање слободе и безбедности, ограничавање државне власти, унапређење правне једнакости и сл.). Упознавањем студената са националним и међународним (европским) стандардима и надзорним механизмима владавине права развијаће се њихова свест о значају владавине права у процесу европских интеграција и међународном поретку. Посебна пажња биће посвећена савременим изазовима и проблемима владавине права у конфликтним и постконфликтним друштвима (реформа безбедносног и правосудног система, транзициона правда, заштита људских права, изградња јавног поверења и сл.) уз указивање да је владавина права темељна основа за дугорочну стабилност и процес демократизације. Презентујући савремене ситуације у свету као примере код студената ће се подстицати и развијати способност идентификације суптилних облика нарушавања владавине права.
--

Исход предмета Од студента се очекују способности: критичке евалуације националног правног оквира и оцене степена имплементације европских стандарда владавине права; примене националних и европских стандарда владавине права на конкретне правне проблеме; идентификације главних националних и међународних актера релевантних за функционисање владавине права и разумевање њихове улоге; критичке анализе и процене степена примене основних принципа владавине права у правној пракси; идентификације савремених изазова и препрека владавини права у постконфликтним друштвима, те формулисања предлога решења за уочене проблеме. Студент ће умети да анализира улогу и механизме транзиционе правде, различите моделе лустрације, да примени критеријуме Венецијанске комисије за оцену стања владавине права у Републици Србији, те да аргументовано дебатује о савременим кризама владавине права.
--

Садржај предмета Теоријска настава Увод – Појам и генеза концепта владавине права; Разлика између концепта владавине права (англосаксонска традиција) и правне државе (континентална традиција); Формални (пуки легалитет) и материјални (заштита суштинских вредности супстанцијалне правде и људских права) концепт владавине права; Конститутивни елементи (принципи) владавине права (уставност и законитост, подела власти, независно судство, заштита људских и мањинских права, једнакост пред законом, легитимност власти, правна сигурност); Европски (међународни) и национални стандарди – Савет Европе и Венецијанска комисија; Улога Европског суда за људска права и Суда правде у дефинисању и заштити стандарда владавине права; Захтеви процеса приступања ЕУ (поглавље 23); Национални стандарди (Уставни оквир; Репформа правосуђа; Национални конвент о Европској унији); Владавина права у постконфликтним друштвима – Транзициона правда; Лустрација; Борба против корупције и "заробљених институција"; Репформа безбедносног и правосудног сектора; Савремени изазови – Популизам, Корупција, Ванредна стања, Криза демократије; Будућност концепта (Дигитализација правосуђа (АИ у праву) и глобални изазови) Практична настава Анализа случаја, презентовање и дискутовање семинарских радова студената, практичне вежбе предлога решења за случајеве кризе владавине права.

Методе извођења наставе Активно учешће студената током предавања и вежби, кроз дискусије, презентације, постављање питања, решавање задатака, обрађивање дела градива од стране самих студената и јавна реализација једног наставног часа или једне теме, самостално решавање постављеног проблема, самостално постављање и решавање проблема, часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената), индивидуалне консултације, анализа и тумачење правних извора, индивидуални, групни и рад у паровима.
--

Оцене знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе	Обавезна	Поена	Завршни испит	Обавезна	Поена
Активност на настави	Да	10.00	Усмени испит	Да	60.00
Колоквијум	Да	10.00			
Практична настава	Да	10.00			
Семинарски рад	Да	10.00			

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година

	УНИВЕРЗИТЕТ "УНИОН", ФАКУЛТЕТ ЗА ПРАВНЕ И ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ "ДР ЛАЗАР ВРКАТИЋ"	
	21000 НОВИ САД, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 76	
	Књига предмета - Људска права	

Литература				
Р.бр.	Аутор-и	Наслов	Издавач	Година
1	Bingham, T	The Rule of Law	Penguin Group	2011
2	Нојман, Ф	Владавина права	Београд, Филип Вишњић	2002
3	Теител, Р	Транзициона правда	Београд, Фабрика књига	2014
4	Meierhenrich, J., Loughlin, M.	The Cambridge Companion to the Rule of Law	New York, Cambridge University Press	2021
5	Зекавица, Р	Идеја владавине права	Криминалистичко-полицијска академија, Београд,	2018
6	Tamanaha, B	On the Rule of Law	New York, Cambridge University Press	2004
7	Tamanaha, B	Law as a Means to an End: Threat to the Rule of Law	New York, Cambridge University Press	2006
8	Costa, P., Zolo, D.	The Rule of Law: History, Theory and Criticism	Springer	2007
9	Фулер, Л	Моралност права	Београд, Правни факултет Универзитета у Београду	2011
10	Хајек, Ф	Поредак слободе	Нови Сад, Global Book	1998
11	Дворкин, Р	Суштина индивидуалних права	Подгорица, ЦИД	2001
12	Allan, T.R.S.	Constitutional Justice: a Liberal Theory of the Rule of Law	Oxford	2003
13	Извештај Генералног секретара УН	The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies	C/2004/616	2004
14	Venice commission	Venice commission, The updated rule of law checklist.	Venice, 12-13 december 2025, CDL-AD(2025)002	2025
15	Извештај Генералног секретара УН	Извештај Генералног секретара УН, The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies	Извештај Генералног секретара УН, C/2004/616	2004
16	Европска комисија	Извештаји Европске комисије о напретку (Поглавље 23)	Европска комисија	/